

Virtuella rum för kunskap om forskning

av Peter Almerud

In the beginning of April, Vårdalinstitutet opened a new thematic room on the web with articles by researchers and notes on further reading about different aspects of arts and culture in care and medical treatment. The field of activities of Vårdalinstitutet is research, post-graduate studies and dissemination of knowledge and the thematic rooms are a part of the last activity. Vårdalinstitutet now has eight thematic rooms on various subjects on the web. More and more people are visiting these rooms.

Några dagar in i april öppnade Vårdalinstitutet sitt åttonde tematiska rum på webben, Kulturrummet. De tematiska rummen är ett sätt att sprida kunskap om aktuell forskning och Kulturrummet ska sprida kunskap om aktuell forskning om kultur i vård och omsorg, skapa medvetenhet om kulturens roll i vården och inspirera till ökad användning av kulturaktiviteter i vård- och omsorgsarbetet. Det handlar alltså om högskolans tredje uppgift och de övriga sju rummen är Etikrummet, Leva med demens, Näring och ätande, Leva med smärta, Strokerummet, Palliativa rummet och Äldres hälsa.

Kulturrummet består av olika delar med olika rubriker. Under rubriken Goda exempel finns exempel på hur man kan arbeta med kultur i vården. I det första och hittills enda exemplet – men som kommer att följas av fler

– presenterar man Birgitta Andersson, som är musikerapeut och uttryckande konstterapeut i Linköping. I en annan del av rummet, Kultur och hälsa, finns en artikel av Solvig Ekblad, docent och leg. psykolog vid Stressforskningsinstitutet, om migration och hälsa. Under rubriken Historisk belysning har man samlat en rad artiklar med ett historiskt perspektiv på kultur i vården, bl.a. en artikel av Britt-Maj Wikström, professor, sjuksköterska och konstvetare i Norge, om konst och vård i ett historiskt perspektiv. I andra delar av rummet hittar man t.ex. en artikel av Ulrica Nilsson, med.dr., universitetslektor och leg. sjuksköterska vid Örebro universitet och Universitetssjukhuset i Örebro, om musik som omvårdnad, av Töres Theorell, professor emeritus vid Karolinska Institutet, om hur kulturaktiviteter påverkar hälsan och en artikel av Carl-Magnus Stolt, professor i humanistisk medicin vid Karolinska Institutet, om böcker och läsning som behandling vid olika sjukdomar. Sammantaget finns en lång rad artiklar kring olika aspekter på kultur i vård och omsorg, skrivna av välrenommerade forskare och publicerade som pdf-filer, som kan laddas ner fritt. Till det kommer generösa litteraturlistor.

Brett kulturbegrepp

I Kulturrummet är kultur alltså inte bara konsterna – dans, teater, bildkonst, litteratur, musik etcetera – utan också till exempel trädgård, vårdkultur och migration och hälsa.

Ursula Geisler och Carin Borg är projektledare för Kulturrummet, Vårdalinstitutets åttonde tematiska rum på webben för att sprida kunskap om aktuell forskning. Foto: Rigmor Fransson

- Vi har arbetat med en bred definition av kultur så vi problematiserar kulturbegreppet samtidigt som vi tar upp hur t.ex. musik kan fungera på en vårdinstitution. Vi tar också upp hur kulturen och miljön inverkar på vårdsituationen och vi vill visa att hälsa är ett kulturellt fenomen och hur synen på hälsa har utvecklats över tiden. Vi har dessutom internationella utblickar. Och vi har försökt att vara aktuella när det gäller forskningsläget.

Det säger Ursula Geisler. Hon är forskarassistent i musikvetenskap vid Lunds universitet och är projektledare för Kulturrummet tillsammans med Carin Borg, konsultent i Kultur i vården, Region Skåne. Som projektledare är de ansvariga för att fylla rummet med ett relevant innehåll men också för kompletteringar och uppdateringar. Till det får de använda vardera tio procent av sin arbetstid. Till det kommer att Rigmor Fransson, bibliotekarie på Vårdalinstitutet, arbetar med litteraturbevakning och informationsförmedling kring temarummen. Rigmor Fransson är också

redaktör för flera av rummen och lägger upp materialet på webben. Projektledarna har regelbundna träffar med projektledarna för de andra tematiska rummen för att diskutera gemensamma frågor. Genom kontakten med de andra projektledarna fick de t.ex. del av erfarenheten att det inte fick finnas alltför många huvudrubriker i rummet om det ska fungera. De har därför arbetat med få huvudrubriker och många underrubriker.

Bred målgrupp

Målgruppen för Kulturrummet är liksom för de övriga temarummen personal, anhöriga och en intresserad allmänhet. För Kulturrummet tillkommer också verksamma inom kulturområdet.

- Materialet ska vara ett stöd för dem som arbetar med kultur i vården och ge både stimulans och ny kunskap, säger Carin Borg.

Den breda målgruppen gör att forskarnas artiklar, som står i centrum i alla de tematiska rummen, måste vara relativt lättillgängliga

och helst på svenska. Man lägger stor vikt vid valet av skribenter. Dessa ska vara aktiva forskare inom det område de skriver om och de ska kunna skriva lättfattligt. Det ligger på projektledarna att bolla tillbaka alltför svåra texter.

Vårdalinstitutets verksamhet består av forskning, en forskarskola och kommunikation av kunskap. Det är alltså kommunikation av kunskap som temarummen handlar om.

- Tanken är att samla kunskap på ett tema och göra den lätt tillgänglig för bland annat vårdpersonal och anhöriga. Utgångspunkten är att vi ska ha teman, som är vardagsnära och som det finns mycket kunskap kring, säger Vårdalinstitutets chef Ingalill Rahm Hallberg.

Det första temarummet, Att leva med demens, öppnade för drygt fem år sedan. Man valde demens bland annat eftersom Sverige har en väldigt stark position inom demensforskningen.

- Sedan fortsatte det med smärta, som är ett otroligt vanligt problem, och sedan har det rullat på, säger Ingalill Rahm Hallberg

Hon säger också att den största utmaningen i början var att få forskare att bidra med artiklar.

- I början var det väldigt trögt att få dem att skriva, men nu tackar de i allmänhet ja.

Snabb ökning av antalet besökare

För att få en ökad användning av materialet har man tagit fram studieplaner för studiecirklar för de olika temarummen – det kommer man att göra för också Kulturrummet – och arrangerat utbildningar för studiecirkelledare i samarbete med Region Skåne och Västra Götalandsregionen, de två regioner som är med och finansierar Vårdalinstitutet. Via cirkelledarna får man också feedback om hur materialet används och om hur respektive rum fungerar.

- Och strukturen är inte så sluten så att vi inte kan ändra, säger Ursula Geisler.

En annan feedback man får från cirkelledarna är på vilka områden det finns behov av nya temarum.

Genom åren har man utbildat omkring 100 cirkelledare från Region Skåne och Västra

Projektledaren Carin Borg visar Kulturrummet för två av deltagarna i en konferens om kultur i vården, Gertrud Hansson och Ingrid Rubin, båda från Kristianstad kommun. Foto: Rigmor Fransson.

Götalandsregionen och minst 1 000 personer i de två regionerna har deltagit i studiecirkel med material från de tematiska rummen som grund.

- Men jag vet att det också är många andra landsting och kommuner som använder materialet, men jag vet inte i vilken omfattning, säger Ingalill Rahm Hallberg.

För att få en bild av användningen av de tematiska rummen mäter man antalet unika besökare på Vårdalinstitutets webbplats månadsvis med hjälp av statistikprogrammet Web Trends och analysen visar en mycket kraftig ökning av antalet unika besökare. År 2003 hade man i genomsnitt 1 800 unika

besökare per månad. Motsvarande siffra år 2007 var 11 230, en ökning med 524 procent.

Ett annat mått på användningen är antalet nerladdade artiklar. Under år 2007 laddades den mest populära artikeln ner mer än 2 200 gånger och sammanlagt nio artiklar laddades ner mer än 1 000 gånger. De fyra mest nerladdade artiklarna handlar om demens. Därefter kommer näring, smärta och etik. Och söker man på de olika temarummens teman på Google hamnar temarummen i de flesta fall högt på träfflistorna.

- Och det här tycker jag visar att rummen lever, säger Ingalill Rahm Hallberg.

Google är inte allt.

Upptäck Länkkatalogen!
20 000 utvalda länkar. På nätet sedan 1995.

bibliotek.molndal.se/webbkatalog

*Molndals
stadsbibliotek
hus utan tak*